

Latvijas skolēnu zināšanas un prasmes finanšu jomā atbilst vidējam OECD valstu līmenim

IK INFORMĀCIJA

Latvijas skolēnu zināšanas un prasmes finanšu jomā atbilst vidējam Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) valstu līmenim, atklāj OECD Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (PISA) pirmie 2012. gada rezultāti, ko 9. jūlijā Latvijas Universitātē (LU) pasākumā „Skolēni un nauda” prezentēja šī pētījuma vadītājs – LU mācību prorektors, profesors Andris Kangro.

„Būtībā mūsu pasaule ir ļoti mainījusies. Mūsu piecpadsmitgadīgajam skolēnam ir priekšapmaksas kartes, tostarp „Okarte”, droši vien vecāki ir atvēruši arī bankas kontu, kurā viņš jau māk rīkoties ar internetbanku. Viņš dodas ceļojumos ar saviem vecākiem un apgūst valūtas maiņas kursus. Kādu brīdi mēs dzīvojam arī situācijā, kad tika rēķināts gan latos, gan eiro. Un, ja vēl atceramies 2007. un 2008. gadu – dziļo krīzes pe-

Ir nepieciešams analizēt un pilnveidot mācību saturu un metodes, integrēt finanšu jomas tēmas dažādos mācību priekšmetos (sociālās zinības, matemātika, mājturība u. c.), izstrādāt atbilstošus mācību materiālus, organizēt skolotāju metodiskos seminārus.

Latvijā finanšu jomā ir relatīvi neliels skolēnu ar zemiem sasniegumiem skaits, toties arī izcilo sasniegumu relatīvais skaits ir zemāks nekā vidēji OECD valstīs.

riodu –, viss liecina, ka finanšu pratība ir ļoti nozīmīga un svarīga jau no bērna kājas. To atklājis PISA pētījums,” par pētījuma nozīmi stāstīja Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Eiropas Savienības izglītības programmu departamenta direktore Ennata Kivriņa.

Profesors A. Kangro, prezentējot pirmos pētījuma secinājumus, norādīja, ka Latvijas skolēnu kompetence finanšu jomā pilnībā atbilst vidējam OECD valstu skolēnu līmenim un neatšķiras no ASV un Polijas skolēnu sasniegumiem. Augstāko sasniegumu grupu veido Šanhaja (Ķīna), Beļģija (flāmu), Igaunija, Austrālija, Jaunzēlande, Čehija. Par vidējo līmeni zemāki sasniegumi ir Krievijas un tādu OECD valstu kā Francijas, Slovēnijas, Spānijas, Izraēlas, Slovākijas, Itālijas skolēniem.

„Latvijā finanšu jomā ir relatīvi neliels skolēnu ar zemiem sasniegumiem skaits, toties arī izcilo sasniegumu relatīvais skaits ir zemāks nekā vidēji OECD valstīs. Tātad Latvijas izglītības sistēmas uzdevums ir palielināt skolēnu ar augstiem sasniegumiem skaitu. Latvijas izglītības sistēma spēj labāk nekā vidēji OECD valstīs nodrošināt vien-

līdzīgas izglītības iespējas skolēniem no ģimenēm ar dažādu sociālekonomisko stāvokli,” teikts pētījuma secinājumos.

Pētījums atklāj, ka finanšu izglītības apjoms un vieta pamatskolas mācību saturā Latvijā nav pietiekami izteikti un definēti. Finanšu jomā ir svarīgas arī neformālā veidā iegūtās zināšanas un prasmes (savs bankas konts un debetkarte, sarunas ar vecākiem par naudas lietām, ģimenes budžetu, ģimenes atpūtas brauciena izdevumu kopīga plānošana, savas naudas iekrāšanas un tērēšanas paradumi u. tml.).

Pētījuma autori uzsver, ka ir nepieciešams analizēt un pilnveidot mācību saturu un metodes, integrēt finanšu jomas tēmas dažādos mācību priekšmetos (sociālās zinības, matemātika, mājturība u. c.), izstrādāt atbilstošus mācību materiālus, organizēt skolotāju metodiskos seminārus, plašāk iekļaut attiecīgas tēmas skolotāju izglītībā un tālākizglītībā, iesaistīt izglītības procesā speciālistus no finanšu iestādēm un nevalstiskajām organizācijām.

OECD izglītības pētījumu programmas ir vispārpieņemts starptautisks kritērijs izglītības kvalitātes noteikšanai. Pētījuma programmā var piedalīties gan OECD dalībvalstīs, gan tās, kuras šajā organizācijā nav iekļautas. Skolēnu finanšu prasmju modulis šajā pētījumu programmā tika iekļauts pirmo reizi, un tā rezultāti, tāpat kā citu programmas pētījumu rezultāti, vienlaikus tika paziņoti visās pētījuma dalībvalstīs. Valstu dalība šajā modulī bija brīvprātīga, un tajā piedalījās 18 valstu.

Latvijā statistiskajā izlasē piedalījās 970 skolēnu no 215 izglītības iestādēm un šo iestāžu

FOTO: Andris Bērziņš

„OECD Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas pētījums par finanšu pratību atklāj, ka finanšu izglītības apjoms un vieta pamatskolas mācību saturā Latvijā nav pietiekami izteikti un definēti,” skaidro pētījuma vadītājs Latvijā LU mācību prorektors, profesors Andris Kangro.

vadītāji. Skolēniem bija jārisina uzdevumi par banku kontiem, kredītkartēm (debetkartēm), personisko finanšu plānošanu un pārvaldību, jāparāda izpratne par nodokļiem un ietaupījumiem, finanšu riskiem un ieguvumiem, patērētāju tiesībām un pienākumiem finanšu līgumos. Skolēnu un skolu direktoru aptaujas

parāda sakarības starp skolēnu finanšu kompetencēm un skolēnu ģimenes sociālekonomisko stāvokli, mācību procesu skolā, skolēnu pieredzi un paradumiem finanšu jomā utt.

Pētījumu īstenoja VIAA un LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Izglītības pētniecības institūta pētnieki. ❁